

## บทที่ ๔

### บทบาทและอิทธิของบทเจียงเบริน

เพลงพื้นบ้านเจียงเบริน เป็นเพลงพื้นบ้านที่ให้ความรู้และความบันเทิงในการเล่นเจียงเบริน นอกจากจะให้ประโยชน์ในด้านความเพลิดเพลินแล้ว ยังให้ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เพราะเนื้อเรื่องส่วนใหญ่จะนำเอาเรื่องเกี่ยวกับศาสนา เรื่องเกี่ยวกับทางโลก เช่น การเกิด แก่ เจ็บ ตาย มาเล่นเพื่อเป็นอุทาหรณ์ มีคติเตือนใจ มีการสอดแทรกขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ สุภาษิต นับว่าเป็นศิลปะที่มีคุณค่า เพราะในการแสดงย่อมมีผลต่อจิตใจของผู้ชม ผู้ฟังสามารถซึมซับ หรือชักจูงให้ผู้ฟังหรือผู้ชม เกิดความรู้โดยไม่รู้ตัว เป็นการโน้มน้าวจิตใจให้เชื่อในเรื่อง บาป บุญ คุณ โทษ ในพุทธศาสนา นับเป็นการช่วยจรรโลงศีลธรรมไว้ เพลงพื้นบ้านเจียงเบรินจึงมีบทบาทและอิทธิพลในหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็น ด้านความบันเทิงให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ด้านการปลูกฝังคติธรรมให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ด้านเผยแพร่พระพุทธศาสนา อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ภาษาไทย และภาษาท้องถิ่น ด้านสื่อมวลชนพื้นบ้านด้านการศึกษา ด้านการปลูกฝังคตินิยมให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะได้กล่าวในแต่ละด้านดังนี้

#### ๔.๑ ความหมายของบทบาท

บทบาทตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า role เป็นเรื่องของพฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบ (function) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใด ก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรง และเหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบนั้น มินักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท หรือ role ไว้ดังต่อไปนี้

คำว่า “บทบาท” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า การทำตามบทบาท การทำตามบท โดยปริยายหมายความว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู<sup>๑</sup> เมื่อนำคำว่า บทบาท ตามนิยามนี้ มาเป็นบทบาทของเจียงเบริน ก็อาจทำให้ทราบความหมายโดยรวมได้ว่า หมายถึง บทบาทของเจียงเบรินที่พึงทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ตามตามสถานภาพของเจียงเบรินนั้นๆ จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีบทบาทเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมจึงสามารถนำทฤษฎีบทบาทมาอธิบายพฤติกรรมของเจียงเบรินเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจียงเบรินในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ตามบทบาทและหน้าที่

---

<sup>๑</sup> ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์โดยบริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑๖.

ที่แต่ละบุคคลได้รับและถูกกำหนดโดยระเบียบของทางราชการ นิยามศัพท์ของคำว่า“บทบาท” โดยมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้หลายท่านดังนี้

สำหรับพจนานุกรมศัพท์สังคม วิชาอังกฤษ -ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่าบทบาท หมายถึง หน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหมายให้บุคคลกระทำ<sup>๒</sup>

สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ อธิบายถึงความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทที่ใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆ พึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดอย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้นๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้<sup>๓</sup>

งาม พิศ สัตย์สงวน ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทหมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งคาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้กลุ่มสัมพันธ์มีการกระทำการทางการเมืองทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้<sup>๔</sup>

พระพุทธเจ้าได้ประกาศโอวาทให้พระอริยสาวกกลุ่มแรก ๖๐ รูป ให้ออกไปประกาศศาสนาที่มีใจความว่า "ภิกษุทั้งหลาย เราเป็นผู้พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์และเป็นมนุษย์ ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่มหาชนเพื่อความสุขแก่โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย อย่าไปทางเดียวกันสองรูป ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงแสดงธรรมในเบื้องต้น ในเบื้องกลาง ในที่สุดรอบ จงประกาศพรหมจรรย์ให้เป็นไปพร้อมทั้งอรรถะพยัญชนะให้บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง สัตว์ทั้งหลายที่เป็นพวกมีรูปในดวงตาแต่เล็กน้อยก็มีอยู่ สัตว์พวกนี้ ย่อมเสื่อมจากคุณที่ควรได้เพราะไม่ได้ฟังธรรม สัตว์ผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักมีแน่ ภิกษุทั้งหลาย แม้เราเองก็จักไปสู่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรม"<sup>๕</sup>

จากคำ ประกาศนี้ ก่อให้เกิดบทบาทของพระสงฆ์ขึ้นมากมายประกอบกับพระสงฆ์เป็นผู้

<sup>๒</sup> ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, พิมพ์ครั้งที่ ๕(กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด, ๒๕๓๘), หน้า ๔๕๕.

<sup>๓</sup> สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : แพร่วิทยา, ๒๕๒๐), หน้า ๔๖.

<sup>๔</sup> งามพิศ สัตย์สงวน, สังคมและวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้า ๗๓.

<sup>๕</sup> พุทธศาสนิก-ธรรมทานมูลนิธิ, พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ (กรุงเทพมหานคร : พระนครการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๒๔๓-๒๔๔.

อาศัยดำรงชีพ ด้วยผู้อื่น เกิดเป็นหน้าที่ที่ต้องตอบแทนคุณเหล่านั้น พระพุทธองค์ได้กล่าวไว้ถึงการที่พระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับการบำรุงและต้องตอบแทนคุณใจความว่า

"ภิกษุทั้งหลาย พราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลายเป็นผู้มีอุปการะแก่เธอทั้งหลาย บำรุงเธอทั้งหลายด้วยจีวร บิณฑบาต และเสนาสนะ และกลานปัจจัยเกสัชบริขาร แม้เธอทั้งหลายก็จงเป็นผู้มีอุปการะมากแก่พราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย จงแสดงธรรมอันงดงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศแบบการครองชีวิตอันประเสริฐ พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะ บริสุทธิบริบูรณ์แก่พราหมณ์และคฤหบดีเหล่านั้นเถิด

ภิกษุทั้งหลาย คฤหบดีและบรรพชิตทั้งหลาย ต่างอาศัยกันและกัน ด้วยอามิสทานและธรรมทาน อยู่ประพาศพรหมจรรย์นี้ เพื่อต้องการสละโอฆะเพื่อทำความสิ้นทุกข์โดยชอบ ด้วยอาการอย่างนี้"<sup>๖</sup>

จากการให้ความหมายของคำว่า “บทธาป” ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทธาปคือการกระทำหรือพฤติกรรมที่ถูกกำหนดหรือที่ถูกคาดหวังจากสังคมและเมื่อบุคคลใดๆ ก็ตามประพฤติปฏิบัติออกนอกกลุ่มนอกทางจากที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังจากบุคคลนั้น ๆ ก็หมายถึงว่าอาจถูกเปลี่ยนตัวหรือไม่ให้แสดงบทธาปนั้นอีกเลย เพราะไม่ปฏิบัติตามบทธาปที่สังคมกำหนดหรืออาจเป็นเพราะการแสดงบทธาปที่ไม่ตรงตามสถานภาพของตนเองนั้นนำมาซึ่งปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัวและสังคมนั้น

#### ๔.๒ ความหมายของอิทธิพล

อิทธิพล หมายถึง กำลังที่ยังผลให้สำเร็จ, อำนาจซึ่งแฝงอยู่ในบุคคลหรือรัฐ ซึ่งสามารถบันดาลให้เป็นไปตามความประสงค์, อำนาจที่สามารถบันดาลให้ผู้อื่นต้องคล้อยตามหรือทำตาม, อำนาจที่สามารถบันดาลให้เป็นไปได้ต่าง ๆ เช่น อิทธิพลของดวงดาว, อำนาจนอกเหนือหน้าที่ เช่น ใช้อิทธิพลบังคับให้ยอม.

อิทธิพล (Influence) คือ กำลังแห่งความสำเร็จ มีความหมายว่า "เป็นความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในลักษณะที่ฝ่ายหนึ่งได้กระทำการลงไป อันมีผลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของตน เช่น ผู้นำรู้ว่าการเดินทางไปเยี่ยมห้องทำงานต่าง ๆ จะทำให้ลูกน้องไม่ค่อยกล้าหายไปไหน และตั้งใจทำงานมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้นำมีอำนาจในการให้คุณและ

<sup>๖</sup> ประยุทธ์ ปยุตฺโต-พระมหา, บทธาปของพระสงฆ์ในสังคมไทย-พุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามสมาคม, ๒๕๑๓), หน้า ๑๐.

โทษได้ หรืออย่างเช่น เราขับรถยนต์ แม้จะไม่เร็ว หรือไม่ได้กระทำความผิดใด ๆ พอเห็นตำรวจ เราจะลดความเร็วโดยอัตโนมัติ นั่นแสดงว่าตำรวจมีอิทธิพลเหนือเรา เพราะเขามีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิด นั่นแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลจะเกิดขึ้นได้ส่วนใหญ่ผู้มีอิทธิพลมักจะมีอำนาจชนิดใดชนิดหนึ่งหนุนหลังอยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นอำนาจตามกฎหมาย หรืออำนาจส่วนตัวของผู้ใช้ก็ตาม ถึงแม้ว่า ความหมายของอิทธิพลจะใกล้เคียงกับอำนาจมาก และการสร้างอิทธิพลก็มักจะต้องมีอำนาจด้วย แต่ข้อแตกต่างระหว่างสองคำนี้คือ อิทธิพลมีความรุนแรงน้อยกว่าอำนาจ นั่นคือ หากผู้ใช้อิทธิพลไม่ปฏิบัติตามผู้ใช้อิทธิพล ผู้มีอิทธิพลก็ไม่สามารถจะลงโทษผู้ใช้อิทธิพลได้อย่างเต็มที่ จะทำได้ก็เพียงแต่การโน้มน้าวชักจูงและให้กำลังใจเท่านั้น ต่างกับผู้ที่อำนาจจะกระทำต่อผู้ใช้อำนาจแล้วไม่ปฏิบัติตามด้วยความรุนแรงมากกว่า เช่น การใช้กำลังกายกำลังอาวุธก็ตาม เพื่อให้เจ็บปวดและอาจถึงตายได้การใช้อิทธิพลของผู้นำต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาได้ตอบได้ ๓ รูปแบบใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. การยอมรับด้วยความเต็มใจและมีความผูกพัน (Commitment) คือ ผู้ใช้อิทธิพลมีความเห็นด้วยกับการตัดสินใจหรือสั่งการ หรือขอร้องของผู้ใช้อิทธิพลอย่างยิ่ง จึงใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานตามต้องการอย่างเต็มความสามารถ

๒. การจำยอม (Compliance) เป็นการที่ผู้ใช้อิทธิพล ไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจสั่งการหรือขอร้องของผู้นำ แต่จำต้องยอมทำตามการตัดสินใจหรือการขอร้อง จึงไม่ใช้ความพยายามในการปฏิบัติตามอย่างเต็มที่เหมือน Commitment เพราะไม่เชื่อว่าการตัดสินใจ หรือสิ่งที่ถูกขอร้องให้ปฏิบัติตามนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือดีที่สุด แต่ที่ทำตามเพราะเนื่องจากคุณและโทษที่อาจเกิดขึ้นได้จากการไม่ยอมปฏิบัติตาม

๓. การต่อต้าน (Resistance) คือการที่ผู้ใช้อิทธิพลมีความเห็นตรงกันข้ามกับการตัดสินใจหรือขอร้องของผู้สั่งการโดยสิ้นเชิง จึงพยายามหลีกเลี่ยงและต่อต้านที่จะปฏิบัติตามโดยวิธีต่าง ๆ ได้แก่

- ขอโทษ และอ้างเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้
- หวานล่อให้เลิกสั่งการหรือตัดสินใจนั้น
- ให้ผู้มีอำนาจเหนือกว่าสั่งให้ล้มเลิก
- ถ่วงเวลาจนลืมหืมหรือลืมหืมไป
- เสแสร้งปฏิบัติ แต่บิดเบือนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
- ปฏิเสธไม่ปฏิบัติโดยเด็ดขาด

ในบทนี้ทางผู้วิจัยได้ศึกษาเจริญเบรินที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อคตินิยมความเชื่อและวิถีชีวิตของอีสานใต้ โดยจากศึกษาแบบมีส่วนของผู้วิจัย โดยการออกติดตามศึกษาจากการสัมภาษณ์ และชมการแสดงสด รวมทั้งการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และได้ตั้งประเด็นในการศึกษาไว้ ๓ ประเด็น คือ ด้านความบันเทิงให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น, ด้านสื่อมวลชนพื้นบ้าน, ด้านการปลูกฝังคตินิยมให้แก่ชุมชนท้องถิ่น, ด้านการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น, ด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา, ด้านการอนุรักษ์ภาษาไทย และภาษาท้องถิ่น, ด้านการศึกษา, ซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

#### ๔.๓ บทบาทและอิทธิพลด้านความบันเทิงให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

เจริญเบริน ศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ของประชาชนชาวอีสานใต้ เป็นศิลปะการแสดงหรือศิลปะการละเล่นอย่างหนึ่งในจำนวนศิลปะพื้นบ้านที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาช้านานที่สะท้อนจิตใจของผู้คนแต่ละยุคแต่ละสมัยอย่างชัดเจน ซึ่งคนในหมู่บ้านในภาคอีสาน จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศีสะเกษ มีความนิยมแสดงในเทศกาลงานบุญและงานประเพณีต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานทางด้านความบันเทิง โดยเฉพาะเจริญเบรินมีบทบาทและอิทธิพลต่อสังคมชาวบ้านอีสานได้มาตั้งแต่อดีต แม้ปัจจุบันจะมีสิ่งอื่นเข้ามา เช่น ภาพยนตร์ ดนตรีสากล ดนตรีลูกทุ่ง หมอลำ ฯลฯ หลายสิ่งหลายอย่าง เจริญเบรินก็ยังคงได้รับความนิยม

วิถีชีวิตของชุมชนในเขตอีสานใต้จังหวัดสุรินทร์เป็นวิถีชีวิตแบบเกษตรทำนาทำไร่เป็นหลัก ในแต่ละวันประชาชนต้องเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากการทำนา ทำไร่ เจริญเบรินได้มีบทบาทในการให้ความบันเทิงทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า เพราะการละเล่นเจริญเบริน นักเจริญทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายจะเจริญด้วยปฏิภาณไหวพริบ มีการเล่นสำนวนโวหารต่าง ๆ เรียกเสียงหัวเราะจากผู้ฟัง มีท่าทางลีลาเร่าร้อนที่เข้ากับทำนอง ทำให้บทเพลงเจริญมีความไพเราะน่าฟัง มีการร้องแซวผู้ฟังที่ใส่เสื้อต่าง ๆ ว่าคนที่ใส่เสื้อสีนั้นๆ สวยหล่อใจดี ถ้าเป็นหนุ่มๆ หรือผู้ชายถูกแซวก็จะมีอาการดกรางวัลให้แก่นักเจริญ การหยอกระหว่างนักเจริญผู้ฟังก็จะช่วยดับมือให้กำลังใจกับผู้ที่ถูกหยอกล้อ ทำให้ได้รับความบันเทิงและเป็นการผ่อนคลายอารมณ์ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แล้วเมื่อมีการละเล่นเจริญเบรินที่ใดที่หนึ่ง ในที่นั้นจะเป็นสถานที่สำหรับนัดหมายพบปะกันเพื่อพูดคุยสนทนาระหว่างหนุ่มสาว ระหว่างหมู่บ้านเพื่อนมิตรสหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุจะชอบการละเล่นประเภทนี้เป็นชีวิตจิตใจ

#### ๔.๔ บทบาทและอิทธิพลด้านการปลูกฝังคตินิยมให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันจึงจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในชุมชนอีสานใต้วัดเป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังคตินิยมโดยมีพระเป็นผู้ทำหน้าที่

ในการเทศน์สั่งสอนให้พุทธศาสนิกประพุดติในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา อันนำมาซึ่งความสงบสุขในชุมชน การสอนคติธรรมต่างๆ นั้นนอกจากพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงในเรื่องนี้จะทำหน้าที่อบรมสั่งสอนแล้ว เจริญเบรินก็เป็นอีกส่วนหนึ่งในการที่ปลูกฝังคติธรรมให้แก่คนในชุมชนอีสานได้ โดยนักเจริญเบรินจะนำหลักธรรมคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนา มาแต่งเป็นบทเพลงเจริญเบริน เพื่อประยุกต์ให้เกิดความเข้าใจง่าย การที่นักเจริญเบรินนำเอาหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนามาถ่ายทอดเป็นบทเพลงแล้วถ่ายทอดไปสู่ชุมชน ปู่ ย่า ตา ยาย หรือผู้ปกครองจะชักชวนบุตรไปชมการละเล่นเจริญเบรินในงานเทศกาลงานบุญงานประเพณีต่างๆ ที่มีกรกล่าวถึงหลักธรรมสำหรับบุคคลต่างๆ หรือผู้ที่อยู่ในฐานะนั้นๆ ได้นำเอาไปเป็นแบบอย่างเพื่อเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติ การชักชวนบุตรหลานไปฟังเจริญเบริน นับเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งในการปลูกฝังคติธรรมให้แก่บุตรหลานในรูปแบบของการให้ความบันเทิง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและยังได้รับอิทธิพลจากการฟังเจริญเบรินบ่อยๆ ก็จะทำให้คำสอนที่เป็นบทเพลงเหล่านั้นซึมซับเข้าสู่จิตใจของเด็กได้เป็นอย่างดีและถือได้ว่าเป็นการช่วยจรรโลงคติธรรมให้แก่ชุมชน

วิธีการปลูกฝังคติธรรมในบทขับร้องเจริญเบรินให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นอีสานได้ ใช้วิธีการสอดแทรกปลูกฝังคติธรรมโดยแต่งเป็นบทขับร้องเจริญเบรินไว้ ๓ ลักษณะ คือ

การสอดแทรกคติธรรมโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยยกหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาอ้างแล้วก็อธิบายเนื้อความหรือความหมายของหลักธรรมนั้น ให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้องดีงาม

การสอดแทรกคติธรรมคำสอนโดยใช้ประเพณีวัฒนธรรมของชาวอีสาน เป็นการยกเอาประเพณีวัฒนธรรมของชาวอีสานขึ้นมาอ้างนั้น ถือเป็นอุบายอย่างหนึ่งในการส่งเสริมคติธรรมให้กับคนในสังคม คือ ใช้บุญประเพณีตามฮีตต่าง ๆ ของชาวอีสานเป็นตัวกำหนด

การสอดแทรกคติธรรมโดยใช้นิทานหรืออุทาหรณ์ของชาวอีสาน เป็นการนำนิทานที่เป็นสื่อแห่งการสร้างสรรค์ความเข้าใจให้แก่คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นนิทานพื้นบ้าน หรือนิทานชาดก อันเป็นอดีตชาติกำเนิดของพระโพธิสัตว์ พร้อมทั้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นอุทาหรณ์สำหรับเตือนใจที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย แล้วนำมาแต่งเป็นบทกลอนเจริญเบรินเพื่อเตือนสติ หรือเป็นแนวคิดพิจารณาว่าอะไรควร อะไรไม่ควรกระทำ เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติต่อไป

#### ๔.๕ บทบาทและอิทธิพลด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าทรงสอนพุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา หรือบุคคลทั่วไปทั้งเทวดาและมนุษย์ ตามพระนามที่ได้รับการยกย่องว่า สตฺถา เทวมนุสฺสานิ ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย และมีคำเสริมพระคุณว่า อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ แปลว่า เป็นสารถีฝึกคนได้

ไม่มีใครยิ่งกว่า พระนามเหล่านี้ สื่อแสดงความหมายในตัวว่า ปราชญ์และพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย เคารพบูชาและยกย่องเทิดทูนพระองค์ในฐานะทรงเป็นนักการสอนที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ทรงมีพระปรีชาสามารถอย่างยอดเยี่ยมในการอบรมสั่งสอน และได้ทรงประสบผลสำเร็จในงานนี้เป็นอย่างดี เนื้อพระธรรมคำสอน หลักการสอน และวิธีการสอนของพระพุทธองค์นั้นปรากฏอยู่ใน พระไตรปิฎก และคัมภีร์อธิบายมีอรรถกถาเป็นต้นแล้ว แต่คัมภีร์เหล่านั้นมีเนื้อหามากมาย มีขนาดใหญ่ การศึกษาวิธีสอนของพระพุทธเจ้าจึงเท่าเป็นการศึกษาวิธีสอนตามหลักพระพุทธศาสนาและเราอาจจะได้หลักการบางอย่างเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในหลักการศึกษของเราปัจจุบันได้ พุทธวิธีการสอนของพระพุทธเจ้านั้นใช้ได้ผลมากในการเผยแผ่ศาสนาของพระองค์เพราะความที่พระองค์ทรงฉลาดในการใช้กุศโลบายต่างๆ ในการสอนสาวกซึ่งมีอุปนิสัยที่แตกต่างกันออกไป ตามแต่สภาพของแต่ละบุคคลและสภาพแวดล้อมทำให้ในสมัยนั้นการเผยแผ่ศาสนาของพระองค์ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

บทบาทของนักเจริญในการสั่งสอนคหิธรรมนั้น จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับการทำหน้าที่ของพระสงฆ์ในด้านการเผยแผ่หลักธรรม แตกต่างกันแต่เพียงวิธีของการนำเสนอเท่านั้นเอง โดยพระสงฆ์จะใช้วิธีการเทศน์สั่งสอนในลักษณะของการเทศนาโวหาร แต่นักเจริญจะใช้วิธีนำหลักคหิธรรมที่เป็นคำสอนเหล่านั้นมาผูกเป็นบทกลอน เพื่อให้เกิดความไพเราะเสนาะเพราะพริ้ง ซึ่งผู้เป็นนักเจริญนอกจากจะเป็นผู้ที่ต้องมีความรู้ทั้งในทางคหิโลกและในทางคหิธรรมดีแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบในการผูกเรื่องราวต่าง ๆ เป็นคำกลอนอีกด้วย พร้อมกันนี้นักเจริญจะต้องมีความคิดอยู่ตลอดเวลาว่าควรจะนำเสนอโดยวิธีใด เพราะกลุ่มคนที่ฟังเจริญนั้นมีอยู่หลายระดับ มีจิตแตกต่างกันไป นักเจริญที่ดีจะต้องรู้จักใช้กลวิธี เพื่อโน้มน้าวจิตใจของผู้ฟังให้คล้อยตาม เพื่อให้เกิดความประทับใจและรู้สึกนึกคิดเห็นภาพ มีจินตนาการคล้อยตามไปด้วย หากจะเปรียบเทียบเจริญเบรินมีบทบาทคล้ายพระเทศน์ ๒ ธรรมมาสมีการถาม ตอบ ในเรื่องเกี่ยวกับประวัติและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา จึงถือว่า เจริญเบริน เป็นศิลปินบ้านอีสานได้มีบทบาทหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ดีเยี่ยม

#### ๔.๖ บทบาทและอิทธิพลด้านการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

สภาพของวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อมและสังคม เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมวัฒนธรรมใดไม่มีการเปลี่ยนแปลงก็จะเป็นวัฒนธรรมที่ตายไปในที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์อย่างปัจจุบันสภาพสังคมและวิถีชีวิตได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มนุษย์ซึ่งอยู่ในสังคมก็สร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ ขึ้น โดยมีแนวโน้มของการประสมประสานกันมากขึ้น (Cultural integration /Assimilation) หรือโดยการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตและสังคมของมนุษย์ จึงเกิดการกระจายวัฒนธรรมจากถิ่นหนึ่ง

ไปสู่อีกถิ่นหนึ่ง แต่การเปลี่ยนแปลงก็จะยังไม่เป็นไปอย่างทั่วถึงในระดับเดียวกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกันอยู่ในปัจจุบัน เจริงเบรินก็เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสานได้ เป็นศิลปะการแสดงหรือศิลปะการละเล่นพื้นบ้าน ที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาช้านานที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของชาวอีสานได้เป็นอย่างดี

ในด้านบทบาทและอิทธิพลของเจริญเบรินที่มีต่อชาวอีสานได้นั้น โดยการใช้ชาวอีสานได้ ได้มีการปรับเปลี่ยนโดยในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านสังคมอีสานในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางนิเวศของหมู่บ้านชนบทอีสานจากการศึกษาแล้วทำให้ทราบว่า เจริงเบรินเป็นศิลปะพื้นบ้านเดียวที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างเหนียวแน่น อาจมีการเปลี่ยนแปลงประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยบ้าง แต่ถือน้ำน้อยมากถ้าเทียบกับศิลปวัฒนธรรมด้านอื่นๆ เจริงเบรินจึงเป็นศิลปะการแสดงที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานได้ และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ต่อการประพฤติปฏิบัติการดำเนินชีวิต หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า เมื่อชาวบ้านอีสานได้ ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงประจำถิ่นของอีสานได้เข้ามา พวกเขาย่อมปรับเปลี่ยน (Modify) ศิลปะการแสดงชุดดังกล่าวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นของอีสาน (Localization) ทั้งนี้เพราะศิลปะการแสดงหรือองค์ประกอบทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะสิ่งที่เรียกว่า “นวัตกรรมทางวัฒนธรรม” ลักษณะวัฒนธรรมพื้นบ้านท้องถิ่นที่ปรากฏในการแสดงเจริญเบรินที่สำคัญ

เจริญเบริน เป็นเพลงพื้นบ้านของชาวอีสานได้ จังหวัดสุรินทร์ ที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและยืนได้กระแสคลื่นของศิลปวัฒนธรรมตะวันตกได้อย่างเหนียวแน่น ถือเป็นเพลงพื้นบ้านที่ชาวไทยเขมรสุรินทร์นิยมเล่นกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน และเป็นหัวใจสำคัญของงานบุญงานประเพณีเกือบทุกอย่างของชาวไทยเขมร จะขาดเจริญไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นในตัวเมืองหรือในหมู่บ้าน ถ้ามีงานเทศกาลหรืองานบุญประเพณีชาวบ้านจะพากันหลังไหลไปฟังเจริญ โดยเฉพาะเจริญเบริน แม่ทองพลอน ซึ่งมีคนไปฟังอย่างล้นหลามและมีรายได้ดีมาก ในสมัยก่อนถึงขนาดโจรปล้นบ้านหลายครั้งนี่คือสิ่งยืนยันได้อย่างดีมาก หากเทียบนักเจริญในปัจจุบันที่มีคุณภาพมีคนนิยมชื่นชอบฟังกันได้แก่นักเจริญไทยรุ่ง-สายรุ่ง-สมหวัง คนไทยเขมรยังคงยอมรับศิลปวัฒนธรรมของตนเอง

#### ๔.๖ บทบาทและอิทธิพลด้านการอนุรักษ์ภาษาไทย ภาษาท้องถิ่น

บทบาทและอิทธิพลด้านภาษาในการสอดแทรกคติธรรมในบทขับร้องเจริญเบรินนั้น นับว่าเป็นอีกบทบาทหนึ่งในการนำเสนอผลงานซึ่งอาจถือว่าเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานได้ เพราะบทกลอนเจริญเบรินนั้นได้บอกถึงเรื่องราว ความหมายของเนื้อหาที่ปรากฏในเนื้อร้องนั้นหลากหลายและมีคุณประโยชน์มาก เช่น สนิท แสนสาธา อคติข้าราชการครุภูมิปัญญาอีสาน กล่าวว่า เป็นการ

ฝึกให้ชาวพุทธในเขตท้องถิ่นอีสานเกิดความรักและหวงแหนในภาษา หรืออักษรที่เป็นภาษาของท้องถิ่นของตนเอง โดยเน้นการขับร้องเป็นทำนองเจริญเบรินตามแบบอย่างของอีสานได้ และอีกประการหนึ่งในบทกลอนเจริญเบรินอีสานนั้นยังมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ หรือเป็นสิ่งที่สำคัญในด้านภาษาของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเนื้อหาที่ปรากฏอยู่นั้นมีทั้งภาษาไทยบ้าง ภาษาท้องถิ่นบ้าง แต่ส่วนมากบทกลอนเจริญเบรินจะเน้นไปในด้านภาษาของท้องถิ่นมากกว่าภาษากลาง ซึ่งทั้งนี้อาจจะมองได้หลายรูปแบบ เช่น ผู้ที่แต่งบทกลอนและผู้ที่นำมาขับร้องนั้นก็เป็นคนของท้องถิ่น และกลุ่มผู้ฟังนั้นส่วนมากก็เป็นคนในท้องถิ่น จึงทำให้การแต่งบทกลอน

เจริญเบริน หรือการขับร้องบทเจริญเบรินมีการเปล่งเสียงสำเนียงความไพเราะออกมาในรูปแบบของภาษาท้องถิ่นเนื่องจากบทกลอนเจริญเบรินอีสานได้นั้น เป็นบทกลอนที่ส่งเสริมด้านศาสนาและหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา คติธรรมเป็นหลัก หรือที่เรียกว่า เป็นเพลงขับเพื่อคติธรรมนั้น จึงมีภาษาบาลีบ้างแต่ก็ไม่มาก เพราะการขับร้องทำนองเจริญเบรินนั้นเป็นทำนองที่ต้องใช้สระที่มีเสียงยาวเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นภาษาบาลีนั่นอาจจะทำให้เสียงสั้นเวลาขับร้องเป็นทำนอง ก็จะทำให้เสียงไม่ไพเราะเหมือนอย่างการใช้ภาษาไทยหรือภาษาของท้องถิ่น ฉะนั้น การใช้ภาษาของท้องถิ่นมาประยุกต์แต่งเป็นบทกลอนเจริญเบรินอีสานนั้น จึงถือว่าเป็นการบูรณาการในการเผยแผ่หลักธรรมให้กับชุมชน ซึ่งเป็นทั้งคติธรรมในส่วนที่เป็นการแนะนำให้ประพฤติ และข้อที่ควรละเว้น อันเป็นคุณประโยชน์เกิดคุณค่าด้านภาษาหรืออักษรศาสตร์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชน และเป็นวรรณกรรมของท้องถิ่นโดยแท้

#### ๔.๘ บทบาทและอิทธิพลด้านสื่อมวลชนพื้นบ้าน

เจริญเบริน เป็นสื่อมวลชนพื้นบ้านอีกประเภทหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานกุศล งานสาธารณกุศล งานประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนข่าวสารทางราชการที่เกิดขึ้นในสังคมโดยเฉพาะความเป็นไปในสังคมนั้นๆ โดยผ่านบทเพลงเป็นการกระจายข่าวสารในสังคมจากชาวบ้านสู่ชาวบ้านจากรัฐบาลและผู้ปกครองและเป็นสื่อพื้นบ้านที่สามารถถ่ายทอดแนวความคิดความเชื่อแบบแผนความประพฤติไปสู่ประชาชนในรูปแบบของการแนะนำสั่งสอน การอธิบายให้ความเข้าใจการขอร้องเชิญชวนการแจ้งข่าวสารให้ทราบ บทบาทของเจริญเบรินในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนพื้นบ้านนั้น เราจะเห็นได้ว่าเจริญเบรินได้ทำหน้าที่นี้เป็นอย่างดี เป็นการช่วยเสริมสร้างคติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมโดยใช้บทเพลง เจริญเบริน เป็นสื่อกลางการปลูกฝังคติธรรมทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทั้งในตัวของบุคคล และทางสังคมให้มีความเจริญงอกงาม เนื่องจากมนุษย์นั้นมี

การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องไปด้วยความหมายและเข้าใจ<sup>๗</sup> เมื่ออยู่ร่วมกันแล้ว ย่อมต้องมีกิจกรรมที่ประพุดิร่วมกัน และในการประพุดิปฏิบัติร่วมกันนี้ จึงถือว่าการสืบทอด วัฒนธรรม ทั้งนี้วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สืบทอดต่อกันมานั้นจะเป็นการกระทำในสิ่งที่ดี เพราะคำว่า วัฒนธรรมนั้นเป็นชื่อของความดีงามทั้งหลายที่เกิดขึ้นที่มนุษย์ได้ร่วมกันสืบทอดมา ฉะนั้น การสืบทอดวัฒนธรรมนั้นมนุษย์จึงต้องมีการเรียนรู้ก่อน เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างถูกต้อง หรือเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของตน เนื่องจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ในแต่ละท้องถิ่นนั้นอาจจะมีวัฒนธรรมไม่เหมือนกันจึงจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมหรือ วัฒนธรรมอันดีงามไว้

สรุปได้ว่า การปลูกฝังคตินธรรมให้แก่สังคมนั้น เป็นขบวนการพัฒนาตนเอง ให้มีการประพุดิปฏิบัติที่ดี มีกรอบระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจ กล่าวแล้วก็คือในเรื่องของศีล นั้นเององค์กรที่ทำหน้าที่ในการปลูกฝังคตินธรรมความดีงามทางสังคมคือ ครอบครัวสถานศึกษา สถาบันศาสนา และสื่อมวลชน เป็นต้น สถาบันศาสนานั้นถือว่าเป็นองค์กรที่สำคัญในการปลูกฝัง คตินธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออบรมให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ ในชีวิตตลอดถึงสังคม และให้มีความสามารถประยุกต์ความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าทางคตินธรรม อารมณ์ สังคม จิตใจ เจริญเบรินนั้น เป็นสื่อพื้นบ้าน อีกประเภทหนึ่งที่มีบทบาทในการปลูกฝังคตินธรรมให้กับสังคมอีสาน เพราะการขับร้องเจริญเบริน หรือเนื้อหาในบทกลอนนั้นเป็นสื่อพื้นบ้านที่เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด บทกลอนเจริญเบรินจึง เป็นเครื่องมือสื่อแนวคิด ความเชื่อ แบบอย่างในการประพุดิไปยังผู้ฟังอีกวิธีหนึ่ง เพื่อให้เกิด ประโยชน์ทางสังคมในวิธีการนั้นๆ ซึ่งผู้ที่เป็นนักกวีมีความรู้ความสามารถได้ประยุกต์เรื่องราวต่างๆ แต่งเป็นบทกลอนและให้ชาวบ้านนำมาขับร้อง เพื่อความบันเทิงใจ จรรโลงใจให้ผู้ฟังได้คล้อยตาม หลักประพุดิปฏิบัติที่นักประพันธ์ได้สอดแทรกไว้ให้เป็นคติหรือข้อคิดที่ถูกต้อง และนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

#### ๔.๕ บทบาทและอิทธิพลด้านการศึกษา

เจริญเบรินเป็น สถาบันสังคม (Social institution) อันหมายถึง แผนพุดิกรรมของสังคม ที่มีเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานของสังคมและมีหน้าที่ที่ทำให้สังคมคงสภาพอยู่ได้ หรือเป็นส่วนหนึ่งของ โครงสร้างทางสังคมที่เป็นแบบอย่างในการคิดการกระทำสิ่งต่าง ๆ อันจำเป็นในการดำรงอยู่ของ

<sup>๗</sup> งานงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐.

สังคม และเป็นโครงสร้างสังคมที่มีพลวัต (Dynamic) มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมแต่ก็เคลื่อนไหวและมีพลังอำนาจต่อการเปลี่ยนแปลงในส่วนของวิถีชีวิตคนและชุมชน เจริญเบรินจัดเป็นสถาบันศิลปะและนันทนาการ หรือเป็นการแสดงพื้นบ้านที่เป็นผลผลิตของกลุ่มชนเช่นเดียวกับวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและสังคมในชุมชนนั้น การแสดงพื้นบ้านเกิดขึ้นจากความคิดและการแสดงออกของชาวบ้าน เพื่อความสนุกสนานรื่นเริงร่วมกันในกลุ่มชาวบ้านโดยมีชาวบ้านเป็นผู้สืบทอดและเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย การที่การเล่นหรือการแสดงพื้นบ้านชนิดใดได้รับการสืบทอดกันมานานจนเป็นมรดกวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของท้องถิ่น ย่อมแสดงให้เห็นว่า การเล่นหรือการแสดงพื้นบ้านชนิดนั้นมีความสัมพันธ์กับสภาพของท้องถิ่นและมีบทบาทหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในสังคมนั้น มิฉะนั้นการเล่นหรือการแสดงพื้นบ้านชนิดนั้น ๆ จะดำรงอยู่ในสังคมไม่ได้เพียงแค่บทบาทหน้าที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม บทบาทหน้าที่ดังกล่าว เช่น เป็นเครื่องนันทนาการชาวบ้าน เป็นสื่อมวลชนชาวบ้าน เป็นเครื่องควบคุมและรักษาปทัสถานทางสังคม เป็นสื่อสารเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม และเป็นเครื่องบันทึกภาพของสังคม เป็นต้น

หากมองเจริญเบรินเป็นระบบย่อย (Subsystems) ของสังคมตามแนวทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Strut Functional Theory) จะพบว่า เจริญเบรินมีส่วนเสริมสร้างคุณภาพ และการดำรงอยู่หรือความเป็นตัวตนในชุมชน ในขณะที่เจริญเบรินมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Dynamic entity) เพราะการเปลี่ยนคือการดำรงอยู่ของเจริญเบริน โดยฐานคติ (Assumption) ที่ว่า ภายในสังคมนั้นมีการทำหน้าที่ (Functions) ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (System) เพื่อ ความดำรงอยู่ของแต่ละสังคม ในการนี้ส่วนย่อยต่างๆ (Parts) หรือระบบย่อย (Subsystems) ต่าง ๆ ภายในสังคมจะปฏิบัติงานต่อเนื่องประสานสัมพันธ์กันเพื่อมุ่งไปสู่ความมุ่งหมายสุดท้าย (Goal) ของแต่ละสังคมคือความอยู่รอดซึ่งย่อหมายถึงความสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภาวะต่าง ๆ ภายในสังคมให้เหมาะสมกับกาลเวลาที่ผ่านไปด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาท เจริญเบริน กับการสร้างเสริมคตินิยมจะเห็นได้ว่า เจริญเบรินมีบทบาทมีอิทธิพลสำคัญต่อสังคมส่วนรวมและประเทศชาติในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนพื้นฐานได้ช่วยถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม คุณค่า ประเพณี วัฒนธรรม คตินิยมอันดีงามของสังคมและยังถือได้ว่าเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านประเภทมุขปาฐะ นอกจากนั้นแล้วยังมีบทบาทในการให้ความบันเทิงแก่ชุมชนและสังคมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม บทเพลงเจริญเบริน จึงมิใช่มีคุณค่าเฉพาะการสร้าง

ความสนุกสนานหรือให้ความบันเทิงอย่างเดียวนั้น แต่ยังสร้างภูมิปัญญาให้กับชุมชนและสังคม  
อีสานได้อีกด้วย